

da se brine da robu koju je uzeo na prijevoz, da ju preveze i preda primaocu u ispravnom stanju. Prema tome je bio dužan da pošiljku utovari u takvo prijevozno sredstvo, odnosno u takav vagon u kojem neće moći doći do smrznuća i prema tome do oštećenja tako osjetljive robe kao što su karanfili. Radi se o denčanoj pošiljci koju je tuženik trebao utovariti u vagon, u kojem se roba ne bi smrzla. Član 43. Zakona o prijevozu željeznicom predviđa da se ekspresna roba može utovariti u prtljažna kola za koja se zna da se griju. Time što tuženik nije tako osjetljivu robu utovarilo u odgovarajuća kola, radio je s nepažnjom, pa stoga odgovara za štetu, iako je isporuku izvršio unutar vremena iz čl.38. Zakona o prijevozu željeznicom.

Prvostepeni sud nije ulazio u ocjenu kakvu štetu, odnosno koliku odštetu bi trebao tuženik isplatiti tužitelju, da li u utuženom iznosu, ili u smislu Uredbe o najvišem iznosu naknade za gubitak i oštećenje prtljage i robe pri prijevozu na željeznici (Sl.l. br.28/65). Na to opravdano upozorava žalitelj u svojoj žalbi, pa je stoga trebalo riješiti kao u dispozitivu.

J.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.XIX-Sl-654/72-2
od 10.X 1972.

Vijeće: Juraj Bolanča, dr Ernest Vajić, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz željeznicom - Ekspresna pošiljka - Željeznica je dužna ekspresnu pošiljku prevesti vlakom koji je u ekspresnom listu naznačio pošiljalac ako se na to posebno obvezala - Smatra se da se željeznica u tom smislu posebno obvezala ako je od pošiljaoca naplatila povećanu vozarinu upravo zbog toga da se pošiljka preveze odredjenim vlakom - Pod ovom pretpostavkom željeznica se ne može u svoju korist pozivati na tarifne odredbe koje joj daju pravo da, pod odredjenim uvjetima, pošiljku preveze drugim vlakom, a ne onim navedenim u ekspresnom listu - Pored ugovorenog vlaka pogodni vlak za prijevoz ekspresne pošiljke je onaj kojim bi pošiljka stigla istovremeno kao da je prevezena i vlakom navedenim u ekspresnom listu

Tužitelj je filmsko poduzeće, a tuženik je željeznica. Tužitelj navodi da je njegov pravni prednik predao dana 6.III 1969. u 14 sati na glavnom kolodvoru u Zagrebu ekspresnu pošiljku za Split s izričitim zahtjevom da pošiljka bude otpremljena u Split vlakom TB u 21.30 sati istog dana.

Pošiljka je trebala stići u Split 7.III 1969. u 6,15 sati. Istim vlakom je putovala filmska ekipa za snimanje filma "Adam i Eva". U pošiljci nalazio se materijal za snimanje toga filma. Nesporno je da pošiljka nije otpremljena ugovorenim vlakom, već slijedećim sutradan, tako da je stigla u Split 7.III 1969. u 18 sati. Zbog toga snimanje nije moglo biti obavljeno. Snimanje nije moglo biti odgodjeno, jer je ekipa slijedećeg dana snimala u Rijeci. Tužitelj navodi da je zbog toga oštećen za utuženi iznos. Tuženik nije osporio tužiteljeve navode. Protivi se ipak zahtjevu tužbe. Pošiljku nije uputio ugovorenim vlakom, jer je imao mnogo koleta za iskrcavanje kad je vlak stigao iz inozemstva, a takodjer da je bilo mnogo koleta za utovar. Zbog kratkoće vremena ostalo je 30 koleta neutovareno. Tuženik smatra da je ipak pošiljku isporučio u zakonskom roku u smislu čl. 38. Zakona o prijevozu na željeznicama. Od Zagreba do Splita ima 413 kilometara, te rok isporuke iznosi dva dana.

Prvostepeni sud je nakon provedenog postupka donio pobijanu presudu, kojom je uvažio prigovore tužene stranke, a tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom. Pobijana presuda smatra da se u konkretnom slučaju ima primijeniti odredba čl. 34, toč. 7. tarife za prijevoz putnika, prtljage i ekspresne robe na prugama jugoslavenskih željeznica. Ta odredba da glasi: "Ako u ekspresnom listu nije naznačen vlak kojim treba da se roba preveze, ili ako se iz saobraćajnih razloga prijevoz ekspresne robe ne može izvršiti vlakom koji je pošiljalac naznačio, prijevoz se vrši prvim prikladnim vlakom koji je predviđen za prijevoz ekspresne robe".

Prvostepeni sud smatra dokazanim da tuženik nije spornu pošiljku mogao utovariti u vlak TB zbog toga što je tuženik imao mnogo robe za istovar i utovar. Vlak međutim da stoji u Zagrebu od 21,07 sati do 21,33 sati. Stoga je tuženik spornu pošiljku uputio prvim slijedećim prikladnim vlakom.

Protiv prvostepene presude tužitelj je uložio žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi se navodi da je ugovoren prijevoz pošiljke točno odredjenim vlakom, te je zbog toga tužitelj platio povećanu tarifu. Tuženi je pristao da pošiljku uputi istoga dana TB vlakom, pa je tako slopljen ugovor. Radi se o specijalnoj pošiljci i posebnom ugovoru prijevoza izvan uobičajenih željezničkih normi. Primjena odredbe čl. 34. Tarife za prijevoz putnika, prtljage i ekspresne robe, ne dolazi u obzir. Stranke su se posebnim ugovorom suglasile o zaobilaženju te odredbe. Žalitelj je predložio ukidanje ili preinačenje pobijane presude.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio, ukinuo prvostepenu presudu i predmet vratio na ponovno raspravljanje iz slijedećih razloga:

Nesporno je da su parnične stranke dana 6.III 1969. ugovorile da će tuženik opremu, povjerenu mu od strane tužiteljeve, prevesti iz Zagreba u Split vlakom TB. Nesporno je da taj vlak polazi iz Zagreba u 21,30 sati, a stiže u Split slijedećeg dana u 6,15 sati. Da je zaključen takav ugovor između stranaka vidi se i iz fotokopije ekspresnog lista broj 7598 od 6.III 1969, koja fotokopija se nalazi u spisu.

Istim vlakom je putovala u Split tužiteljeva ekipa za snimanje, kojoj je oprema, povjerena tuženiku na prijevoz, bila potrebna radi snimanja, koje se u toku dana 7.III 1969. imalo obaviti u Splitu. Zato je tužitelj tražio da se pošiljka uputi u Split točno odredjenim vlakom, da bi ju 7.III 1969. ujutro nakon dolaska u Split njegova ekipa za snimanje mogla preuzeti od željeznice. Tužitelj je tuženiku platio onoliko koliko je tuženik tražio i kolika je tarifa za prijevoz baš odredjenim vlakom. Tuženik je tu obavezu preuzeo te je tu obavezu morao i izvršiti. Tuženik je, obzirom na svoju obavezu, trebao posebno voditi računa o spornoj pošiljci, te je istu trebao utovariti u TB vlak prvenstveno. Upućivanje pošiljke drugim vlakom moglo bi se tolerirati samo onda ako bi i taj drugi vlak mogao stići u Split 7.III 1969. do 6,15 sati.

Tuženik se nije držao preuzete obaveze, odnosno nije se držao striktno te obaveze, već je pošiljku uputio u Split tek sutradan, tako da je tamo stigla u 18 sati, što je za tužitelja bilo prekasno.

Prvostepena presuda se poziva na odredbu čl. 34, toč. 7. Tarife za prijevoz putnika, prtljage i ekspresne robe, prema kojoj se ekspresna roba može poslati nekim drugim prikladnim ekspresnim vlakom ako u ekspresnom listu nije naznačen vlak kojim treba da se roba preveze, ili ako se iz obraćajnih razloga prijevoz ekspresne robe ne može izvršiti vlakom koji je pošiljalac naznačio. Ova se odredba ne može primijeniti na konkretni slučaj. U ovom slučaju je u ekspresnom listu naznačen odredjeni vlak kojim se roba ima prevesti, a osim toga je tuženik preuzeo obavezu da će robu prevesti baš tim odredjenim vlakom. Nije svaki ekspresni vlak prikladan za prijevoz robe, za koji prijevoz je ugovoren baš odredjeni vlak. Budući da je težište ugovora o prijevozu robe na času do kojeg roba mora stići u Split, onda je u ovom slučaju prikladan vlak za prijevoz te robe ili ugovoreni vlak ili vlak koji bi takodjer do 6,15 sati dana 7.III 1969. bio stigao u Split. Citiranu odredbu prvostepena presuda tumači suviše ekstenzivno.

Na osnovi naprijed izloženog trebalo bi prvostepenu presudu preinačiti. Medjutim tuženik je prigovorio iznosu tužbenog zahtjeva. Obzirom na zauzeti stav prvostepeni sud nije ni razmatrao prigovor o iznosu tužbenog zahtjeva, niti je u tom pogledu izvodio dokaze.

Stoga će prvostepeni sud u nastavku postupka provesti potrebne dokaze u odnosu na iznos tužbenog zahtjeva, te će zatim donijeti odgovarajuću presudu. Odluka o trošku žalbe temelji se na čl. 155, st. 3. ZPP-a.

J.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-S1-1155/72-2
od 12.X 1972.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Suvlasništvo broda - Suvlasnici broda nemaju prava prvokupa

Spor medju strankama vodi se o tome da li suvlasnici imaju pravo prvokupa.

Prvostepeni sud to pravo nije priznao, a drugostepeni je potvrdio stajalište prvostepenog suda iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja presude slijedi da sud nije prihvatio stajalište tužitelja da oni imaju pravo prvokupa i u vezi s time da se presudom utvrdi da pravo tužitelja na prvokup postoji, te da ovakvo pravo, odnosno da takav zahtjev tužitelja nije zasnovan na pozitivnim pravnim propisima. Prema tomu rješavajući o sporu prvostepeni sud nije povrijedio formalno pravo, pa je moguće presudu sa sigurnošću ispitati, jer obrazloženje presude ne protivrječi dispozitivu.

Pozivanje žalbe na okolnost da je običajnim pravom priznato pravo prvokupa suvlasniku broda, ne može se prihvatiti. Naime ne postoji ni jedan pozitivni propis koji bi fizičkim osobama priznavao pravo prvokupa kod suvlasništva bilo pokretnih bilo nepokretnih stvari, pa se takvo pravo ne može priznati ni kod suvlasništva broda. Istina, postoje pravna mišljenja da bi u slučaju suvlasništva broda trebalo priznati, u slučaju prodaje dijela jednog